



הרחבת מחסום עינב, טולכרם. צולם במרץ 2009.

ממוצע של 127 מטענים ליום. בעוד שמספר מטענים זה גבוה בהרבה בהשוואה למספרם לפני הלחימה (בנובמבר-30 מטענים; בדצמבר-23 מטענים) עדיין הוא נמוך יותר ממספרם במאי 2007 (475), חודש לפני השתלטות חמאס. כתוצאה מכך הייבוא אינו מספק עדיין את צורכי השוק. 80% מהמשאיות שנכנסו לרצועה בפברואר הכילו מצרכי מזון. לא הותרה הכנסתם של מוצרים חיוניים נוספים כמו חומרי בניין, חלקי חילוף לתשתיות מים וביו, תשומות לתעשייה ולחקלאות ובעלי חיים. בפברואר לא חל שיפור משמעותי בנגישותם של חולים לטיפולים רפואיים בחו"ל. מתוך 324 בקשות לאישורי יציאה שהוגשו במהלך החודש, אושרו תוך זמן סביר רק 183 (56.5%). במהלך החודש יצאה משאית אחת טעונה בכרחי קטיף - זו הפעם הראשונה מאז ינואר 2008 שהותר לייצא תוצרת מרצועת עזה.

תוכן העניינים

הגדה המערבית כולל ירושלים המזרחית.....	2
הגנה על אזרחים.....	2
גישה.....	6
רצועת עזה.....	6
הגנה על אזרחים.....	6
המצור על רצועת עזה נמשך.....	7
בריאות.....	10
מחסה.....	10
הגנה על ילדים.....	11
מימון.....	12

סקירת נושאים עיקריים

פלסטינים בגדה המערבית התמודדו בחודש פברואר עם האיום הרציני ביותר בעקירה ובנישול זה חודשים אחדים. פעולות מצד גורמים ישראליים שונים, כולל הצבא, המנהל האזרחי ועיריית ירושלים מאיימות לפגוע בכתימה, כפרנסתם ובעתידם של יותר מ-1,500 פלסטינים, רבים מתוכם ילדים, במזרח ירושלים ובסביבתה. בנפת בית לחם הוכרזו יותר מ-1,700 דונמים כ"אדמת מדינה" לצורך הרחבת התנחלות אפרת, דרומית מזרחית לבית לחם. זאת בנוסף לאדמה שכבר הופקעה בנפה זו לצורך הקמת הגדר, סלילת כבישי מתנחלים ובניית יחידות דיור בהתנחלויות. פעולות אלה מערערות עוד יותר את עתידה של בית לחם והכפרים המקיפים אותה, המאבדים בהדרגה גישה לאדמותיהם, בשל הרחבת ההתנחלויות והקמת הגדר באזור.

ביולי 2004 פרסם בית הדין הבינלאומי לצדק חוות דעת מייעצת הקובעת כי תוואי הגדר בגדה המערבית אינו חוקי וכי על ישראל להפסיק את הקמת הגדר ולפרק את החלקים שכבר הוקמו. אולם ישראל ממשיכה לתפוס ולשטח קרקעות לשם הקמת הגדר. כפרים פלסטיניים המוחים נגד פעולות ישראל סובלים מהטרדות מצד כוחות הצבא הישראלי. החודש נערכו פשיטות וסריקות רבות באישון לילה בבתי תושבי אותם כפרים. אחדות מהן הסתיימו בהתנגשויות אלימות.

הפסקת האש בעזה עדיין רופפת. מספר הנפגעים הפלסטיניים ברצועת עזה דומה למספרם בשני החודשים שקדמו למתקפה הישראלית ב-27 בדצמבר 2008. העדר הביטחון של תושבי רצועת עזה גבר גם בשל אלימות פנימית, ודיווחים על טיפול ושימוש לא נאותים בכלי נשק. החודש נורו לעבר ישראל כ-65 רקטות קסאם וכצצות מרגמה. לא דווח על הרוגים וכפועים ישראליים.

שלושה ילדים פלסטיניים נהרגו במהלך פברואר בתקריות אלימות בין פלסטינים לישראלים - שניים ברצועת עזה ואחד בגדה המערבית. בנוסף נפצעו 31 ילדים פלסטיניים: 20 בגדה המערבית, בעיקר בהפגנות, ו-11 ברצועת עזה.

המצור על רצועת עזה נמשך. מספר משאיות המטען שנכנסו לרצועת עזה כמעט למספרן בחודש הקודם -



הגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית הגנה על אזרחים

ירושלים המזרחית: הריסת בתים, עקירה והעמקת הבידוד

במהלך פברואר נקטו הרשויות הישראליות במספר פעולות במזרח ירושלים שבעקבותיהן נעקרו מבתיהם תושבים פלסטיניים והחריף בידודה של ירושלים המזרחית מיתר חלקי הגדה המערבית.

הריסת בתים ועקירת תושבים: הריסת מבנים בבעלות פלסטינית ע"י הרשויות הישראליות נמשכה בקצב מוגבר במהלך החודש. בעוד שבינואר 2009 נהרסו שני מבנים בירושלים המזרחית, נהרסו בפברואר שמונה, בהם שבעה מבני מגורים¹. ההריסות התבצעו בראס חמיס, ודי אל ג-וז, עיסאווייה, אל-טור, בית חנינא ושייח ג-ראח ובעקבותיהן נעקרו מבתיהם שלושים פלסטינים, בתוכם 15 ילדים.

יש לציין כי ב-17 בפברואר דחתה המועצה האזורית לתכנון ובנייה בירושלים תכנית מתאר חלופית שהוגשה ע"י תושבי אזור אל-בוסתן בשכונת סילואן בירושלים המזרחית, השוכנת מדרום לחומת העיר העתיקה. בסילואן מתרחשת פעילות אינטנסיבית של מתנחלים, בעיקר בוואדי חילוה, מצפון לאזור אל-בוסתן. תכנית המתאר, שהוגשה ע"י התושבים, מנסה למנוע מהעירייה להגדיר את יעוד אזור מגוריהם כ"שטח ירוק" שאין לבנות בו. דחיית התוכנית סוללת את הדרך להפעלת צווי הריסה, עקב העדר היתרי בנייה, אשר הוצאו ב-2005 לגבי כ-90 בתים באזור, שאחדים מהם נבנו עוד לפני 1967. אם ימומשו צווי ההריסה יעקרו כ-1,500-1,300 פלסטינים מבתיהם. אחוז הילדים בקהילה גבוה ובדרך כלל הם הנפגעים העיקריים מעקירת משפחותיהם.

הריסת בתי מגורים במהלך פברואר באה על רקע של מחסור בדיו, ממנו סובלים תושביה הפלסטיניים של ירושלים המזרחית. רק 9,000 דונמים משטחה הכולל של ירושלים המזרחית, העומד על 70,000 דונם, מוקצים לבנייה פלסטינית² וחלק גדול מהם כבר בנוי. על מנת לקבל אישור בנייה צריכים התושבים הפלסטיניים להתמודד עם תהליך רישוי מסובך ויקר³. בשל הקשיים העומדים בפני פלסטינים המבקשים לקבל היתרי בנייה

עובדי ארגונים לא ממשלתיים בינלאומיים (INGOs) בעלי נתינות זרה נכנסו לרצועת עזה דרך מעבר ארז, אולם עדיין אסורה, במרבית המקרים, כניסת עובדים פלסטיניים הנושאים תעודות זהות של הגדה המערבית או של ישראל. טחנות הקמח והמאפיות פעלו כמעט במלוא התפוקה, הודות להגדלת ייבוא גרעיני חיטה וגז לבישול. רק אחת משש הטחנות, שנפגעה ונהרסה במהלך הלחימה, עדיין אינה תפעולית. שופרה הנגישות למים ולחשמל.

אולם, המצב המשופר לא ישמר ללא הסרת ההגבלות על הייבוא והגדלת הכמות של פריטי ייבוא שונים. תחנת הכוח של עזה דיווחה כי יותר מ-100 הזמנות לחלקי חילוף וחלקים מתכלים מחכות זה חודשים לאישור כדי להכניסם לרצועת עזה. מחסור בחלקי החילוף מונע חלק מעבודות התיקון וגורם לפעילות בלתי יציבה של תחנת הכוח.

בתגובה להגבלות כניסה ולשיבושים בהם נתקלו סוכנויות ופרויקטים לסיוע הומניטרי, הכין הצוות ההומניטרי בשטח הפלסטיני הכבוש מסמך משותף המשמש כמסגרת עקרונות לאספקת סיוע הומניטרי לרצועת עזה.

ולסיום, מגבית החירום למען עזה, שמסגרתה 613 מיליון דולר, קיבלה עד עתה 26% מהמימון הנדרש, שרובו מיועד להבטחת ביטחון תזונתי ולמחסה. בראשית פברואר חתמו הרשות הפלסטינית ותוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP) הסכם על הקצאת 50 מיליון דולר למימון סיוע כספי, במסגרת תוכנית הסיוע לשיקום ראשוני של עזה. בסוף פברואר קיבלו 4,100 משפחות סך כולל של 38 מיליון שקל. באמצע מרץ צפוי להסתיים תהליך הפיצוי ל-10,000 בתי אב שנסקרו, בהיקף של 80 מיליון שקל. הקרן לסיוע חירום הומניטרי (HRF) אישרה, במהלך פברואר, שלושה פרויקטים דחופים בעזה – שניים לסיוע פסיכו-סוציאלי ואחד לסיוע במזון – בסך כולל של \$489,736.



שלאור הגידול בנפח התנועה, עקב סגירת השער, נמשך זמן ההמתנה בו בין שעה לשעתיים בשעות העומס. בקצה המזרחי של העיר אישרה מנהלת התיאום והקישור בפברואר כי שער "לזרוס" בגדר יסגר בסוף מרץ. שער זה מאפשר את כניסתן לירושלים המזרחית של 30 משפחות פלסטיניות המתגוררות בשטח המוניציפלי של ירושלים, ואשר נותקו מן העיר עם הקמת הגדר.

יישוב שלם בנפת שכם נמצא בסכנת עקירה

במהלך חודש פברואר הוציא המנהל האזרחי צווי הריסה בשל העדר אישורי בנייה, לבתייהן של שש משפחות מחירבת טאנא. במהלך 2008 הוצאו צוויים דומים להריסת 25 מבנים נוספים בכפר.

חירבת טאנא שוכנת באזור C ממזרח לבית פוריק, באזור שהוכרז בשנות ה-70 ע"י צה"ל "שטח צבאי סגור". הוצאת הצוויים לאחרונה באה בעקבות החלטת בג"צ, בינואר 2009, לדחות את עתירת התושבים להכנת תכנית מתאר לכפר, שתאפשר הנפקת היתרי בנייה.

חירבת טאנא הוא יישוב של קהילת רועים וחיים בו כ-270 בני אדם, בתוכם 170 ילדים. לאחדים מן התושבים יש בתים בבית פוריק, הכפר הסמוך, בהם הם מתגוררים בחודשי הקיץ. בכפר יש עתה כ-60 מבנים, חלקם המכריע כולל אוהלים, מערות מיכלאות לבע"ח. אם ימומשו הצוויים צפויים מרבית תושבי הכפר להפוך לעקורים. הכפר נעקר כולו ביולי 2005 ונבנה מחדש בסיוע NGO ישראלי.

פשיטות ליליות של צה"ל על כפרים המוחים נגד הקמת הגדר

מספר תקריות שהתרחשו החודש מעוררות חשש להטרדה של פלסטינים המארגנים ומעורבים בהפגנות הקבועות נגד הגדר. במהלך החודש דווח על 20 אירועים בשלושה כפרים במערב נפת רמאללה: 10 בבית לקיה, 7 בכלעין ו-3 בנעלין. על פי דיווחים שנרשמו על ידי עובדי OCHA, בכל האירועים הללו נכנסו כוחות צבא ישראליים לכפר, קרוב לחצות, והחלו מיד בירי רימוני הלם לעבר בתים ומכוניות חונות. אחדים מן האירועים הובילו להתנגשויות בין החיילים לצעירים בכפר. הצעירים ידו אכנים והחיילים השיבו בירי של רימוני גז מדמיע וכדורי מתכת מצופים בגומי. בשניים מהכפרים, נעלין וכלעין מתקיימות הפגנות שבועיות נגד הגדר, ותושביהם רואים בכך את סיבת הפשיטות הליליות.

מהרשויות הישראליות,⁴ מסתכנים רבים מהם בכנייה ללא היתר, כדי לספק את צורכי הדיור שלהם. ב-2008 הרסו הרשויות הישראליות 90 מבנים בבעלות פלסטינית בירושלים המזרחית, בשל העדר היתרי בנייה.⁵ כתוצאה מכך נעקרו מבתייהם כ-400 פלסטינים.⁶ לאור מאות צווי ההריסה התלויים ועומדים נגד מבנים בבעלות פלסטינית במזרח ירושלים, חיים אלפי פלסטינים נוספים תחת איום בעקירה.

בנוסף, הרס המנהל האזרחי הישראלי מספר בתים באזור C וכתוצאה מכך נעקרו מבתייהם 21 פלסטינים, בתוכם 15 ילדים. כמחצית מהם נעקרו פעמיים במהלך החודש כאשר המנהל האזרחי שב והרס את בתייהם. המבנים היו בשטח E1, הנמצא בין התנחלות מעלה אדומים לירושלים. תוכנית לכנייה בהתנחלויות ולהקמת תשתיות נלוות באזור זה נועדה לחבר את ירושלים ומעלה אדומים. הבנייה הישראלית ב-E1 תכביד על התושבים הפלסטיניים של ירושלים המזרחית בכך שתמנע מהם להתפשט לכיוון מזרח. על פי דיווחי התקשורת הישראלית, ישראל השקיעה באזור זה במהלך השנתיים החולפות סך של 200 מיליון שקל בהקמת תשתיות, כולל כבישים ותחנת משטרה.⁷

במהלך התקופה המדווחת הרס המנהל האזרחי גם ארבעה מבנים בשטח שהוכרז "מרחב התפר" ליד אל-טור, בנוסף למבנה באזור אל-זעיים הצמוד לגדר (בצד הנמצא בתחומי הגדה המערבית). 75 פלסטינים, בתוכם 45 ילדים נפגעו מהריסת המבנים, שכללו תחנת דלק, שני משרדים, מחסן ומגרש חניה.

בידודה של ירושלים המזרחית; פיצול ישובים: בקצה הצפוני של ירושלים המזרחית סגרו הרשויות הישראליות את שער הגדר בדאחיית אל בריד ופירקו את מחסום אל-ראם. סגירת השער הפרידה את ירושלים המזרחית מיתר חלקי הגדה ובודדה כ-140 פלסטינים תושבי הגדה המערבית, בצד המזרח-ירושלמי של הגדר. תושבים אלה נאלצים עתה להשיג אישור מהרשויות בישראל כדי שיוכלו להמשיך להתגורר בכתייהם. מנהלת התיאום והקישור הישראלית דיווחה באמצע פברואר כי החלה בהנפקת האישורים ל-110 מתוך 140 תושבי המקום המחזיקים בתעודת זהות של הגדה המערבית, מעשה המעמיד בסכנת עקירה את 30 התושבים הנוותרים. אישורים אלה לא יאפשרו לתושבים להיכנס לירושלים המזרחית, אלא יבטיחו מעבר רק בין בתייהם למחסום קלנדיה בצפון,



ארגון זכויות האדם הישראלי "בצלם" חשף בחודש פברואר תכניות של המנהל האזרחי להרחבה נוספת של ההתנחלויות בגוש עציון שבנפת בית לחם. בהתנחלות גבעות, בה מתגוררות כיום 12 משפחות, מתוכננת, בשלב ראשון, בניית שכונה חדשה ובה 550 דירות, שתתרחב בעתיד לכדי 4,450 יחידות דיור. בנוסף מתוכננת בניית 2,000 דירות חדשות בהתנחלות בת-עין, בה מתגוררות כיום 120 משפחות.

ב-1 בינואר הוציאו הרשויות הישראליות צו לתפיסת קרקע למטרת סלילת כביש ביטחון חדש, (באורך 2.2 ק"מ) להתנחלויות גבעות וביתר עלית. כביש זה יקשה על תושבי כפר נעלין להגיע לאדמותיהם ולמקור המים העיקרי של הכפר – עין אל-פארס. התנחלות ביתר עלית היא בין ההתנחלויות הגדולות ביותר בגדה המערבית. על פי "שלום עכשיו" קיימות תכניות לבניית 790 יחידות דיור נוספות בביתר עלית, שיפגעו –בו ודי פוקין - הכפר הפלסטיני הסמוך.

ב-19 בפברואר הוציאו הרשויות הישראליות צו לתפיסת קרקעות בג-בעה, באזור הדרומי מערבי של נפת בית לחם, לצורך הקמת 400 מטרים של הגדר מערבית לכפר. בנוסף הוציא צה"ל צווים לתושבי ג-בעה המורים להם לסלק גידולים חקלאיים מאדמותיהם, בטענה כי הן "אדמות מדינה". ב-18 בחודש עקרו כוחות צה"ל כ-300 שתילים של עצי זית באזור זה.

דוח של "שלום עכשיו" חושף כי משרד הבינוי והשיכון מתכנן בנייה של לפחות 73,000 יחידות דיור בגדה המערבית. בניית 15,000 מתוכן כבר אושרה. על פי "שלום עכשיו" התכניות כוללות גם הרחבת שני מאחזים ליד התנחלות אפרת: בניית 395 יחידות דיור בגבעת הדגן ו-527 יחידות בגבעת התמר.

מתנחלים ישראליים ממשיכים לנסות להתנחל בבסיס צה"ל נטוש באוש גוראב בבית סחור, מזרחית לבית לחם. עיריית בית סחור החלה בהקמת פארק על 100 דונמים של השטח המתוכנן לכלול מתקני ספורט, מגדל טיפוס וקפיטריה.

• בנפת בית לחם דווח על שתי תקריות נוספות של הטרדת פלסטינים ע"י כוחות ישראליים, הפעם בכפר אל-מעסרה, שגם בו מתקיימות הפגנות קבועות נגד הגדר. בתקריות אלה נערכו שתי פשיטות בחצות, על ביתם של מארגני ההפגנות השבועיות. החיילים הורו למארגנים ולמשפחותיהם לצאת מן הבית ואיימו על אחדים מהגברים בפשיטות נוספות אם ימשיכו בהפגנות נגד הגדר. לא דווח על נפגעים או נזק.

• בצד התקריות נמשכו במהלך החודש ההפגנות הקבועות נגד הגדר. 32 פלסטינים, בתוכם 9 ילדים, נפצעו ע"י כוחות הצבא הישראליים ונוספים סבלו מתחושת חנק כתוצאה משאיפת גז מדמיע.

עלייה בהפקעת אדמות להרחבת התנחלות מאיימת על בית לחם

פעולות שנעשו לאחרונה ע"י ממשלת ישראל וע"י מתנחלים באזור בית לחם מאיימות לנתק את המרכז העירוני של הנפה מאזוריה הכפריים. פעולות אלה מצמצמות עוד יותר את שטחיהם החקלאיים של תשעה ישובים פלסטיניים (22,000 תושבים) השוכנים ממערב לבית לחם בלב התנחלויות גוש עציון. ישובים אלה פגיעים ממילא, בשל מיקומם ממערב לתוואי הגדר, ועם הקמתה תצטמצם נגישותם לשירותים שמשפקת העיר בית לחם - שווקים, שירותי בריאות וחינוך גבוה.

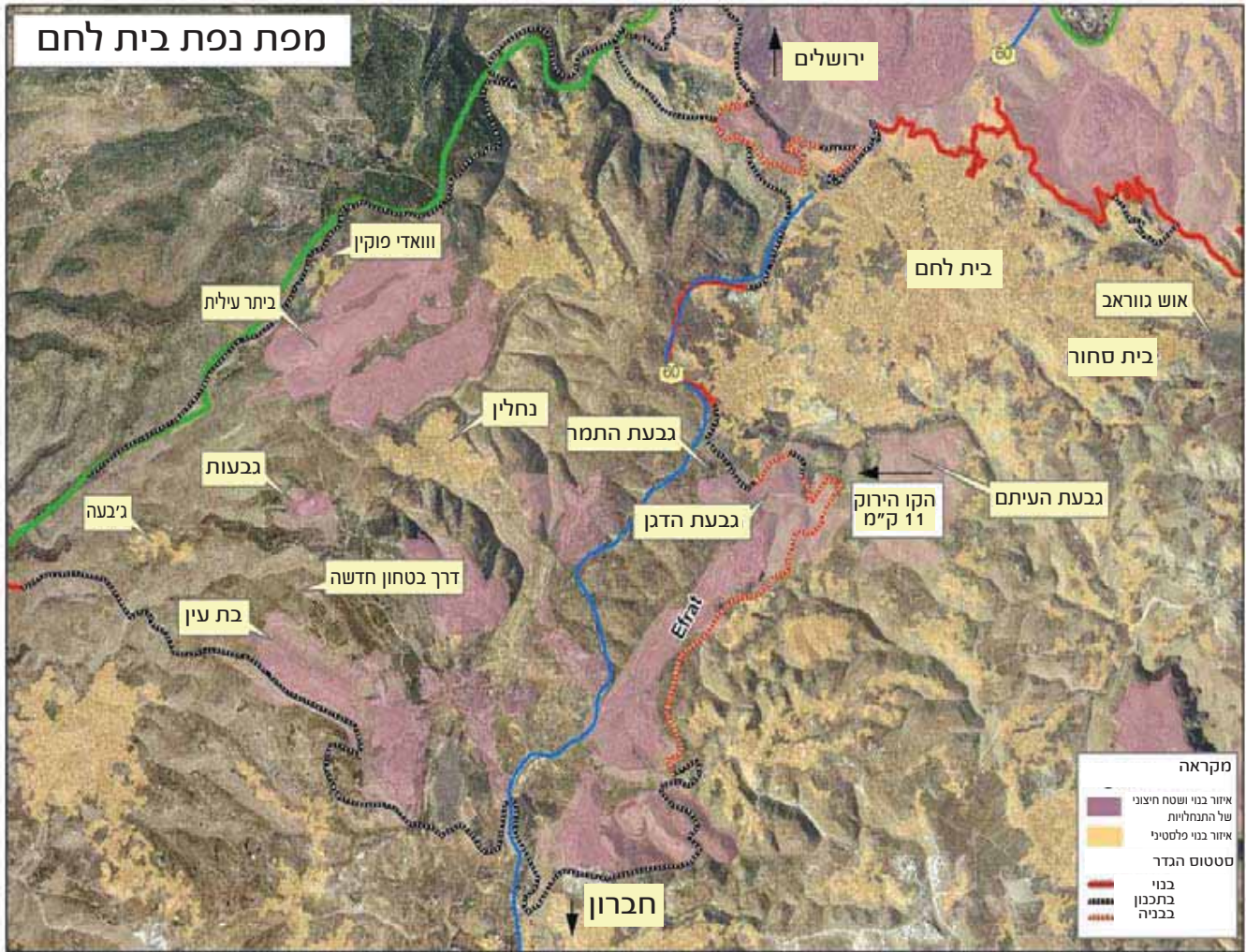
• המנהל האזרחי הישראלי הכריז על כ-1,700 דונמים של קרקע ליד כפר ארטס, זאת בעקבות דחיית הערעור שהוגש ע"י שמונה בעלי אדמות פלסטיניים. במהלך השנים הכריזו הרשויות הישראליות על נתחים גדולים של אדמות הגדה המערבית כעל "אדמות מדינה" והקצו אותן להקמת התנחלויות. השטח הנדון שוכן בתחומיה המוניציפאליים של התנחלות אפרת, ומיועד לבניית 2,500 יחידות דיור בשכונה החדשה גבעת עיטם. תהליך ביורוקרטי ארוך עשוי לעכב את התחלת הבנייה. בעוד חלקה הבנוי של התנחלות אפרת נמצא מערבית לתוואי הגדר, הרי השטח שהופקע ומיועד להרחבת ההתנחלות נמצא מזרחית לגדר. עובדה המעוררת חשש כי תוואי הגדר ישתנה על מנת להכילו.



מעקב הומניטרי

השטח הפלסטיני הכבוש

צימצום המרחב בבית לחם





גישה

הותרה כניסת פלסטינים אזרחי ישראל לשכם:

המשל תורים וזמני המתנה ארוכים: מראשית החודש מותרת כניסת פלסטינים אזרחי ישראל, עם כלי רכבם, לתוך שכם במהלך סופי השבוע. צעד זה ממשיך מגמה של הגמשת ההגבלות על התנועה אל שכם וממנה, שנצפתה מאז דצמבר 2008. ההגמשה כוללת ביטול הדרישה לאישור לכלי רכב פרטיים הנכנסים לשכם, ביטול שיטת ה"גב אל גב" ליצוא ויבוא סחורות דרך המחסומים והארכת שעות הפתיחה של אחדים מהמחסומים. אולם, השפעתם המעשית של צעדים מקלים אלה מועטה בשל תהליכי החיכוש הקפדניים המופעלים ע"י כוחות הצבא הישראליים במחסומים מסביב לשכם (שאף אחד מהם לא הוסר), הגורמים לעיכובים ממושכים ואינם מעודדים פלסטינים לבקר בעיר.

קיבוע האיסורים על תנועת פלסטינים בכבישים מסוימים:

הצבא הישראלי התחיל להשטיח קרקע ולעקור עצים סמוך לכפר נעלין, בצפון מערב נפת רמאללה, לצורך סלילת כביש שיחבר את הכפר למחסום נעלין. כביש חדש זה הוא חלק מסדרת צעדים שיאפשרו בעתיד הפרדה בין תנועת כלי רכב פלסטיניים לישראליים. צעד נוסף הוא חפירת מנהרה מתחת לכביש 446. על פי מפקדת התיאום והקישור הישראלית, עם השלמת המנהרה לא יותר עוד לפלסטינים להשתמש בכביש 446, שיהפוך לכביש לשימוש ישראלי בלבד. במהלך 2008 נסללו עוד שלושה כבישים המכונים כבישי "מרקם חיים" בנפת רמאללה, המחברים אזורים שנותקו זה מזה בגלל איסור השימוש בכביש 443 והקמת הגדר. העלות המשוערת של כבישי "מרקם חיים", כולל השערים בגדר, עומדת על יותר משני מיליארד שקל ותחייב חפירת 40 מנהרות מתחת לכבישים מרכזיים האסורים לתנועת פלסטינים, ו-39 ק"מ של שיקום דרכי עפר. בעוד שצעדים אלה תורמים לרציפות התנועה בין חלקים שונים של הגדה המערבית, הם מערערים את הרצף הטריטוריאלי.

התפתחויות בתחומי הגישה והתנועה בגדה המערבית

במהלך פברואר חלו התפתחויות חשובות בתחומי התנועה והגישה בגדה המערבית. התפתחויות אלו מקלות על תנועת פלסטינים באזורים מסוימים, (בעיקר תנועת כלי רכב), אך משמרות ומקבעות את ההגבלות הישראליות הקיימות ואת מנגנוני הפיקוח הפועלים לטובת ההתנחלויות. הולך ומתחוויר כי המחסומים והמכשולים, שאת הקמתם הצדיקה ישראל עם תחילת האינתיפאדה השנייה (ספטמבר 2000) בהיותם תגובה צבאית זמנית להתנגשויות האלימות ולתקיפת אזרחים ישראליים, התפתחו לכלל מערכת שליטה קבועה, המצמצמת בהתמדה את מרחב הצמיחה והתנועה הפלסטיניים לטובת אוכלוסיית המתנחלים המתרחבת.

פתיחת צמתים חשובים בנפת חברון: במהלך

פברואר הסיר הצבא הישראלי שישה מכשולים שמנעו עד כה ממספר יישובים פלסטיניים גישה ישירה לכביש 60 - עורק התנועה הראשי מצפון-לדרום באזור. המכשול המשמעותי ביותר שהוסר הוא תל עפר שחסם את הצומת המרכזית המוליכה מכני נעים (16,000 תושבים) לכביש 60. כינוי מכשולים אלה, בא בעקבות פתיחת שלושה צמתים מרכזיים ב-2008, ששיפרה את הגישה לעיר חברון וממנה. חברון היא המרכז הכלכלי ומרכז השירותים של האזור. למרות ששינויים אלה משמעותיים, הרי שניתן בנקל לבטל שיפורים אלה הואיל ותשתיות הסגרים בצמתים אלה לא סולקו אלא אחיזתם הועמקה וקובעה: תלי העפר הארעיים הוחלפו בשערים קבועים.

הרחבה והתקבעות של מחסום עינב: לקראת

סוף החודש התחילו כוחות הצבא הישראליים בשיטוח קרקע ועקירת עצים לצורך הוספת מסלולים חדשים למחסום "עינב", השולט על כל התנועה אל נפת טול כרם וממנה. פעולות הרחבה דומות בוצעו ב-2008 במחסום וואדי נאר, השולט על כל התנועה הפלסטינית בין דרום הגדה המערבית למרכזה, ובמחסום חווארה, הממוקם על הכביש המרכזי היוצא משכם דרומה. בדומה להתקנת השערים, תקל הרחבת המחסומים על זרימת התנועה דרכם, אך בה בעת תוסיף ותקבע את השליטה הישראלית על תנועת הפלסטינים בגדה המערבית.



רצועת עזה

הגנה על אזרחים

הפסקת האש נותרה רופפת; מספר הנפגעים הפלסטיניים קרוב למספרם לפני המלחמה

על פי המרכז הפלסטיני לזכויות אדם בעזה (PCHR) ארבעה מההרוגים נהרגו בגלל שימוש לא נאות בנשק ע"י כוחות הביטחון של חמאס. ה-PCHR תובע חקירה מיידית של מקרי המוות.

תקריות של טיפול לא נאות בכלי נשק גרמו למותה של אישה אחת מכדור תועה - שנורה, לכאורה, בזמן תמרון צבאי שנערך סמוך לביתה - ולפציעתם של חמישה בני אדם בגלל התפוצצות רימון יד שהונח ליד מדורה (בעל הרימון נהרג אף הוא). בפברואר נהרג גבר פלסטיני נוסף וחמישה נפצעו, בתוכם ילד, בהתפוצצות מטען נפץ בבית קפה בעזה. זהות המפגע אינה ידועה.

נמשך המצור על עזה

כניסת סחורות לעזה

מספר משאיות המטען (משאית +ניגר אחד) שנכנסו לרצועת עזה בחודש פברואר זה כמעט למספרן בחודש הקודם (3,044 לעומת 3,053), ממוצע של 127 משאיות מטען ביום. ממוצע זה גבוה פי ארבעה וחמישה לעומת הממוצע היומי של המשאיות שנכנסו בחודשים דצמבר ונובמבר 2008 (30 ו-23 משאיות מטען, בהתאמה), בהם הודק המצור על רצועת עזה. יחד עם זאת מספר המטענים שניכנסו בפברואר קטן באופן משמעותי ממספרם במאי 2007 (475), חודש לפני השתלטות חמאס. 16 מתוך כלל המשאיות שנכנסו לרצועה עברו דרך מעבר רפיח. ייצוא הראשון - משאית אחת טעונה ב-50,000 פרחי קטיף יצאה מרצועת עזה ב-12 בפברואר, דרך מעבר כרם שלום - לראשונה מאז 18 בינואר 2008.

למרות זרם הסחורות לרצועת עזה סך כל הייבוא אינו מספק את צרכי השוק. 80% מהמשאיות שנכנסו לרצועה בפברואר הכילו מצרכי מזון. הכנסת מוצרים חיוניים נוספים - חומרי בניין, חלקי חילוף לתשתיות מים וביוב, תשומות לתעשייה ולחקלאות ויבוא בעלי חיים - עדיין אסורים. יתירה מכך, חלק מן האישורים הנדרשים לייבוא סחורות נוספות - כולל מספר מוצרי מזון (אפונה ומקרוני), ערכות פנאי ויצירה לילדים, מכשירי כתיבה ותרופות לבעלי חיים - עוכבו או נדחו החודש ע"י הרשויות הישראליות, באופן שרירותי.

במהלך פברואר היה שרוול המסוע במעבר קרני פתוח במשך 16 יום, והתאפשרה העברת גרעיני חיטה ומזון

תקריות אלימות בין הצבא הישראלי לפלגים פלסטיניים חמושים, שהתרחשו כמעט מדי יום במהלך פברואר, מערערות את הפסקת האש ברצועת עזה שהושגה ב-18 בינואר. תחושת הביטחון הבסיסי של האוכלוסייה האזרחית הולכת ומידרדרת.

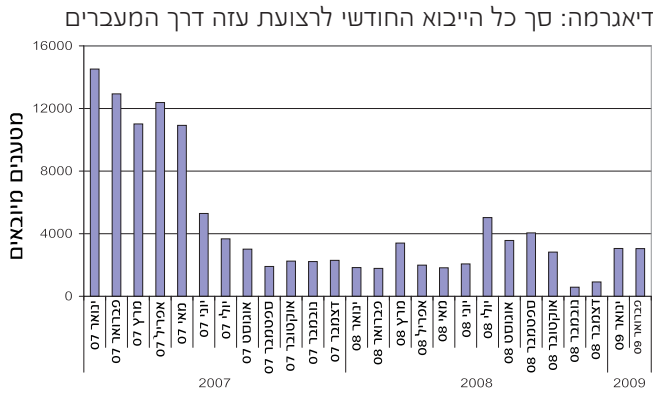
במהלך החודש ביצעו כוחות הצבא הישראליים מספר פעולות צבאיות, כולל: 37 תקיפות מן האוויר, שכוונו בעיקר למנהרות בגבול מצרים ולעבר חמושים. כמה מהתקריות כללו פתיחה באש לעבר פלסטינים שהתקרבו או נכחו בקרבת גדר הגבול עם ישראל; לעבר דייגים שהפליגו אל מעבר לטווח שנקבע ע"י ישראל - 3 מיילים ימיים ומספר פשיטות קרקעיות קצרות. במהלך פעולות אלה נהרגו שבעה פלסטינים, בתוכם שני ילדים (בני 13 ו-17) וחמישה חברים לכאורה בפלגים חמושים. שני פלסטינים נוספים, כולל חמוש אחד ואזרח אחד בלתי חמוש נפצעו, ומתו לאחר מכן מפציעהם. 24 אחרים, בתוכם 17 אזרחים בלתי חמושים, נפצעו.

מספר הנפגעים הפלסטיניים הכולל במהלך פברואר קרוב למספרם בשני החודשים שקדמו להתקפה הישראלית ב-27 בדצמבר: 15 הרוגים ו-24 פצועים בנובמבר 2008 ו-10 הרוגים ו-4 פצועים בשלושת השבועות הראשונים של דצמבר. מכל מקום מספר הנפגעים קטן ממספרם בחודש שקדם ל"רגיעה" שהחלה ב-19 ביוני 2008 - 41 הרוגים ו-107 פצועים במאי 2008.

תחושת הביטחון של אזרחי הדרום בישראל התערערה כתוצאה מירי פלסטיני. במהלך פברואר ירו פלגים פלסטיניים, על פי הדיווחים, כ-65 רקטות ופצצות מרגמה לעבר ישראל, אחדות מהן נפלו באזורים בנויים. למרות שלא דווח על נפגעים ישראליים בהתקפות אלה, נגרם נזק לרכוש.

הפרת זכויות אדם וטיפול לא נאות בכלי נשק

תחושת העדר הביטחון של תושבי רצועת עזה התגברה בעקבות אלימות פנימית ודיווחים על שימוש וטיפול בלתי אחראיים בנשק, כתוצאה מהן נהרגו שבעה פלסטינים ו-19 נוספים נפצעו.



תנועת בני אדם לתוך רצועת עזה וממנה

מעבר ארז היה פתוח במשך 23 יום בחודש פברואר, ודרכו יצאו מעזה 1,978 בני אדם, לעומת 1,120 בינואר.⁸ מרבית היוצאים הם דיפלומטים ועובדים הומניטריים בעלי אזרחות זרה (730) וחולים פלסטיניים ומלוויהם (505), שבידיהם אישורים לקבלת טיפול רפואי בישראל או בבתי החולים בגדה המערבית. (לפרטים נוספים ראה סעיף "בריאות"). בנוסף, הורשו 730 פלסטינים בעלי אישורים לצאת דרך מעבר ארז כדי לבקר את משפחותיהם בישראל, בגדה המערבית ובירדן. סוחרים פלסטיניים או מחזיקים בכרטיסי עסק לא הורשו החודש לצאת מרצועת עזה דרך מעבר ארז.

מעבר רפיח נפתח, באופן חריג, למשך 15 יום במהלך פברואר, כדי לאפשר מעבר של מקרים רפואיים דחופים לשני הכיוונים. מספר הפלסטינים שנכנסו החודש למצרים עומד על 2,662, כולל 590 חולים, בנוסף ל-1,855 פלסטינים שחזרו לעזה. הממוצע היומי של מספר הנכנסים למצרים (95) ושל הנכנסים לרצועת עזה (66) מהווה רק 31% מהיוצאים ו-23% מהנכנסים בחודש במאי 2007, -3110 ו-292.

כניסת עובדי ארגונים לא ממשלתיים (NGOs) לרצועת עזה

למרות שמספרם המדויק של כלל הנכנסים עדיין אינו ידוע, הרי שמעודיות אישיות שרשמו עובדי OCHA עולה כי במהלך פברואר חלה עלייה ניכרת, לעומת החודש הקודם, במספר עובדי הארגונים הלא ממשלתיים הבינלאומיים (INGO) שנכנסו לרצועת עזה דרך מעבר ארז. הבקשות לקבלת היתרי כניסה עבור העובדים (בעלי תינות זרה) הוגשו ישירות למנהלת התיאום והקישור

לבע"ח לתוך רצועת עזה. הכנסת כמות גדולה של גרעיני חיטה אפשרה לחמש, מתוך שש, טחנות הקמח להמשיך לפעול, לאחר שנאלצו לשבות בחלקים מדצמבר ומינואר. רק טחנה אחת, בצפון הרצועה, שניזוקה במהלך הלחימה, עדיין אינה תפעולית. אולם מלאי קמח החיטה, נכון לשבוע האחרון של פברואר (11,700 טונות) נמוך בהרבה מזה של ספטמבר 2008 (24,400 טונות). דיאגרמה: סך כל המלאי השבועי של קמח חיטה בטחנות הקמח ברצועת עזה, מספטמבר 2008 עד פברואר 2009.



צינור הדלק בנחל עוז היה פתוח במשך 18 יום בחודש פברואר, לעומת 11 יום בחודש הקודם, והזרים לתוך רצועת עזה כמויות גדולות יותר של גז לבישול ודלק לתעשייה. למרות שכמות הדלק לבישול עדיין נמוכה בהרבה מצרכי השוק - 1,665 טונות מתוך תצרוכת של 7,500 טונות גז לחודש - הגדלת הכמות אפשרה למרבית המאפיות ברצועת עזה לפעול במהלך פברואר. הכנסת דלק ובנזין לרצועת עזה עדיין אסורה, מאז ה-2 בנובמבר 2008, להוציא 391,300 ליטרים לצורכי פעולות אונר"א. (לפרטים נוספים בנושא גז לתעשייה ראה בהמשך בסעיף העוסק בחשמל).

מנהרות רבות בגבול מצרים-רפיח המשיכו לפעול במהלך פברואר בתנאים מסוכנים. שבעה פלסטינים נהרגו החודש ותשעה אחרים נפצעו באירועים במנהרות: ב-21 בפברואר נהרגו חמישה בני אדם ושלושה נפצעו בהפצצת חיל האוויר הישראלי לעבר המנהרות. (בפברואר היו 37 תקיפות מן האוויר). מדיווחים בשטח עולה כי הפעילות במנהרות הצטמצמה מאוד במהלך פברואר, וכתוצאה מכך פחתה זמינותן של הסחורות המצריות בשווקים. יחד עם זאת מוסיפות המנהרות להיות עורק חיים חשוב עבור אוכלוסיית רצועת עזה, ומספקות לה סחורות שנאסרה הכנסתן דרך המעברים הנמצאים בפיקוח ישראלי.



מחסור של כ-20% חשמל ברחבי רצועת עזה. על פי החברה לאספקת חשמל בעזה (GEDCO), סובלים 90% מאוכלוסיית עזה מהפסקות חשמל לסירוגין, כתוצאה מהאילוץ ליישם הפסקות חשמל יזומות - 4 שעות ליום ברפיח, ו-5 שעות ביום ביתר חלקי רצועת עזה. 10% מאוכלוסיית עזה, במזרח ג-באליה, במערב בית לאהיה ובדרום מזרח העיר עזה אינם מקבלים חשמל מאז תחילת המבצע הצבאי, בשל נזקים לרשת.

מסמך מסגרת לאספקת סיוע הומניטרי לרצועת עזה

בתגובה להגבלות כניסה ולהפרעות בהן נתקלו סוכנויות ופרויקטים לסיוע הומניטרי הכין הצוות ההומניטרי המקומי, מטעם האירגונים הפועלים בשטח הפלסטיני הכבוש (HCT), מסמך עקרונות משותף לאספקת סיוע הומניטרי לרצועת עזה. ("מסמך מסגרת לאספקת סיוע הומניטרי לעזה"). המסמך מבהיר את תנאי המינימום ליצירת סביבה מזמנת למתן סיוע הומניטרי. לארבעת עקרונות היסוד של המסמך - אנושיות, נייטרליות, העדר משוא פנים וחופש פעולה - שותפות גם ממשלת ישראל והרשות הפלסטינית, כדי להבטיח את יישומו.

שחיקה נוספת של מקורות פרנסה כתוצאה מנזקי המלחמה

בחודש פברואר הלך והתבהר היקף הנזק שנגרם לכלכלת רצועת עזה ב-22 ימי המבצע הצבאי הישראלי, זאת בעקבות פרסומי הערכות מקדמיות חדשות של נזקי הלחימה.

על פי הערכה של המועצה המתאמת של הסקטור הפרטי (PSSC) - כ-700 בתי עסק בסקטור הפרטי נהרסו כליל או ספגו נזקים בסך כולל של 140 מיליון דולר. 268 (38%) מבתי העסק נהרסו כליל תוך גרימת הפסדים של 99 מיליון דולר, ו-432 (62%) ניזוקו, תוך גרימת נזקים בגובה 40 מיליון דולר. כ-40% מבתי העסק שנפגעו (297) הם בתחום התעשייה - מפעלים קטנים ובינוניים בעיקר בתחומי המזון, הטקסטיל והביגוד, הרהיטים והפלסטיק - והשאר (60%) הם בתי עסק בתחומי המסחר, הקבלנות, התיירות והדלק.

ההרס הנרחב של מבני תעשייה ומסחר, יחד עם האיסור על ייבוא חומרי בניין, דוחים עוד יותר את סיכויי התאוששות הסקטור הפרטי, שפעילותו צומצמה עוד לפני המבצע הצבאי בעקבות 18 חודשי הסגר שהטילה

הישראלית (CLA). משרד OCHA סייע לארגונים שלא קיבלו תשובות לפנייתיהם במשך יותר מחמישה ימים. במהלך פברואר עקב משרד OCHA אחרי 52 בקשות כניסה של 17 עובדים באירגונים לא ממשלתיים, כולל 23 פניות שלא נענו במשך יותר מ-5 שבועות. נכון לסוף פברואר, עדיין אסורה, ברוב המקרים, כניסת עובדים פלסטיניים הנושאים תעודות זהות של ישראל או של הגדה המערבית.

למרות שיפור במצב אזורי נרחבים סובלים עדיין ממחסור באספקת מים וחשמל

הנגישות למים השתפרה בהדרגה במהלך פברואר. מספר בני האדם הסובלים מהגבלות באספקת מים עומד על 150,000 בסוף חודש זה, לעומת 450,000 בחודש ינואר במהלך מבצע "עופרת יצוקה". ל-50,000 בני אדם, מתוך 150,000 אין כלל מים והנותרים מקבלים מים אחת ל-5-6 ימים. האוכלוסייה הסובלת ממחסור באספקת מים מרוכזת בעיקר בצפון הרצועה (בית חאנון, ג-באליה ובית לאהיה), שכונת אל-זייתון בעיר עזה וחלקים במזרח חאן יונס. בחברת המים של עזה (CMWU) מעריכים כי הבעיה באזורים אלה תימשך עד שתותר הכנסת חלקי חילוף וחומרים חיוניים לתיקון תשתיות המים לרצועת עזה.

כמות הדלק לתעשייה שיובאה החודש מישראל לצורך הפעלת תחנת הכוח (GPP) עלתה באופן משמעותי בהשוואה לשלושת החודשים האחרונים: כ-8.3 מיליון ליטרים לעומת 3.8 מיליון בינואר, 2.8 מיליון בדצמבר ו-2.2 מיליון ליטרים בנובמבר. אולם כמות זו עדיין נמוכה מהכמות החודשית הממוצעת (11 מיליון ליטרים) שיובאה בארבעת החודשים של ה"רגיעה" שיזמה מצרים (יולי-אוקטובר 2008) ומ-14 מיליון הליטרים הנחוצים כדי שתחנת הכוח תפעל במלוא התפוקה. על פי דיווחי תחנת הכוח העזתית, קשה יותר ויותר להפעיל את הטורבינות להפקת חשמל מבלי להבטיח ייבוא ואספקת סדירים של פריטים טכניים שונים ודלק. ה-GPP דיווחה כי היא ממתינה זה חודשים אחדים לאישורי כניסה ליותר מ-100 הזמנות לרכישת חלקי חילוף ורכיבים מתכלים, בערך כולל של 3, מיליון דולר. חסרונם של חלקי החילוף מונע חלק מעבודות התיקון וגורם לפעילות רופפת של תחנת הכוח.

במהלך פברואר נאלצה תחנת הכוח לפעול רק כ-80% מתפוקתה המלאה (65 מגה ואט מתוך 80), ונוצר



בעקבות גורמים אלה קיים צפי לעלייה באחוזי האבטלה ולהעמקת העוני ברצועת עזה. ברבע האחרון של 2008, לפני המבצע הצבאי, נאמדה האבטלה ב-48.8%, לעומת 35.5% בתקופה המקבילה ב-2007, ואחוז העניים בסוף 2007 הגיע ל-80%. העדר הביטחון התזונתי, שנאמד ב-56% ברבע הראשון של 2008, עלה ב-20% בעקבות המבצע הצבאי.

בריאות

למרות חידוש השירותים, מערכת הבריאות מתמודדת עדיין עם השפעות "מבצע עופרת יצוקה"

מרבית שירותי הבריאות ברצועת עזה חזרו לפעילות במתכונת רגילה במהלך פברואר. החיסונים חודשו במלואם כמו גם שאר התכניות של בריאות הציבור. יוניצ"ף סיפקה ויטמין A וחיסונים נגד חצבת, חזרת ואדמת לכ-120,000 תלמידים. הודות לכמות הגדולה של ציוד רפואי שהוזרמה לרצועת עזה במהלך הלחימה ואחריה, מחסני התרופות ברוב בתי החולים היו החודש מלאים, ובשבועיים האחרונים החלה חלוקת תרופות ממחסן התרופות המרכזי לתחנות העזרה הראשונה (PHC). אומדן מפורט יותר של חוסרים בציוד רפואי טרם נערך.

לעומת זאת לא חל בפברואר שיפור משמעותי בנגישותם של חולים לטיפולים בחו"ל. למרות שמשד הקישור האזורי הישראלי (DCL) ממשיך לטפל בבקשות להפניית חולים, רק 183 (56.5%) מתוך 324 הבקשות לאישורי יציאה שהוגשו במהלך החודש, אושרו תוך זמן סביר. 109 בקשות עוכבו (33.6%); 9 בקשות נדחו (2.8%) ו-23 חולים (7.1%) שנחקרו ע"י הסוכנות הישראלית לביטחון (לשעבר השב"כ) טרם קיבלו אישורי יציאה. על פי משרד הקישור הפלסטיני במעבר ארז יצאו מרצועת עזה במהלך פברואר רק 258 חולים

שלוש הערכות הבוחנות נושאים הקשורים למצב הבריאות ברצועת עזה בוצעו ופורסמו במהלך פברואר. ב-16 בפברואר הפיץ ארגון הבריאות העולמי (WHO) את הדוח המסכם את הערכות צרכי הבריאות הראשוניים ברצועת עזה.⁴¹ הדוח מציג את הבעיות העיקריות הנובעות מהשפעות המבצע הצבאי ומהמצור הנמשך על עזה:

- סיבוכים ונכות לצמיתות אצל פצועים, בגלל העדר מעקב נאות;
- סיבוכים אצל חולים במחלות כרוניות שהטיפול בהם הופסק/עוכב;

נזק והפסדים של בתי עסק פרטיים

סוג הנזק	מספר בתי העסק שניזוקו	% מתוך כלל העסקים שניזוקו	עלות הנזק ב-\$	% הנזק
ניזוקו	432	62%	40	29%
נהרסו כליל	268	38%	99	71%
סה"כ	700	100%	139	100%

ישראל. נכון לחודש פברואר 2009, רק 258 בתי עסק פרטיים, המעסיקים 1,878 עובדים, פועלים באופן חלקי, בהיקף כ-30-20 מתפוקתם. זהו צמצום של כ-90%, לעומת המצב ב-2006 - 2,400 בתי עסק פעילים המעסיקים 65,000 עובדים.

הערכת נזקים נוספת שעשו הסקטורים החקלאיים (תוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP), ארגון המזון והחקלאות של האו"ם (FAO) ומשרד החקלאות) מעריכה את ההפסדים הישירים של הסקטור החקלאי ב-180 מיליון דולר, כולל נזקים לתשתיות חקלאיות ולגידול בעלי חיים.⁴¹ חוות חקלאיות רבות לגידול עופות וביצים ספגו נזקים כבדים. ענף הדייג ספג הפסדים, ישירים ועקיפים, בסך כולל של כ-2.2 מיליון דולר, כתוצאה מהרס סירות דייג וכלים נלווים.⁴¹

למצבו של הסקטור חקלאי נוספות גם הגבלות הגישה שהטיל הצבא הישראלי. הגבלות אלו כוללות: איסור גישת חקלאים לאדמות הנמצאות בטווח של 100-500 מטרים מהגבול הישראלי ("אזור החיץ"), והגבלת גישת דייגים לאזורי דייג מעבר לטווח של 3 מיילים ימיים מהחוף.⁴² היקף ההרס והנזקים יחד עם הגבלות הגישה מעמידות את פרנסתם של 14,000 חקלאים, רועים ודייגים בסכנת קריסה.

הפעילות הכלכלית נפגעת קשה מההגבלות על העברת מזומנים לרצועת עזה. הגבלות אלה מונעות מ-67,500 עובדי הרשות הפלסטינית למשוך באופן סדיר את משכורתיהם מהבנק. על פי קרן המטבע הבינלאומית פוגעות ההגבלות הללו בפרנסתם של כחצי מיליון מתושבי רצועת עזה.⁴³



ושאר הכסף יחולק בכפוף להערכות נזקים נוספות. ב-10 בפברואר הודיעה UNDP כי 10,000 משפחות של תושבים שאינם פליטים נמצאו זכאיות לסיוע ותקבלנה עזרה כספית לתיקון ולשיקום בתיהן. גובה הסיוע נקבע על פי היקף הנזק שנגרם לכל בית משפחות שבתן נהרס כליל זכאיות לקבל \$5,000, משפחות שבתן ניזוק קשה זכאיות ל-\$3,000 ואלו שסבלו נזקים קלים יפוצו בהתאם להיקף הנזק. לקראת סוף פברואר קיבלו 4,100 משפחות סך כולל של 38 מיליון שקל. באמצע מרץ יושלם מתן הפיצוי, בסך כולל של 80 מיליון שקל, לכל 10,000 המקרים שנבדקו.

אונר"א ערכה בדיקה דומה בקרב משפחות פליטים: הערכת מספר המשפחות שבתן נהרס כליל או ניזוק ללא תקנה (2,350) הסתיימה בסוף החודש. כל אחת מהן תקבל \$5,000. נבדקו 85% מהמשפחות שבתיהן ניתנים לשיקום (10,500). אונר"א תתחיל בחלוקת הסיוע הכספי ברגע שהכסף יהיה זמין. ברועת עזה.

חשש בנושא הגנה על ילדים ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש

הרג ילדים

שלושה ילדים פלסטיניים נהרגו במהלך פברואר בתקריות אלימות בין פלסטינים לישראלים - שניים ברצועת עזה ואחד בגדה המערבית. בנוסף נפצעו 31 ילדים פלסטיניים: 20 בגדה המערבית ו-11 ברצועת עזה. בתקרית אחת נהרג ילד פלסטיני בן 13 מירי כוחות ישראלים מקו הגבול סמוך לג-בליה. בתקרית אחרת נהרג ילד פלסטיני בן 14 שהשתתף בהפגנה בחברון. ארגון זכויות האדם הישראלי "בצלם" פנה לפצמ"ר (JAG) בדרישה לעריכת חקירה פלילית בנסיבות הרג הילד בחברון. "בצלם" פנה לפצמ"ר גם בנושא השימוש ברובה רוגר קליבר-22 נגד מפגינים בגדה המערבית, שנעשה ע"י חיילים ושוטרי משמר הגבול. השימוש ברובה זה נאסר ב-2001 ע"י הפצמ"ר הקודם, בעקבות מספר תקריות בהן נהרגו קטינים ברצועת עזה.⁵¹

מצוקה במערכת החינוך ברצועת עזה

הנזק לתשתיות, הגבלות הסגר והשפעת שביתת המורים הממושכת (שהחלה ב-4 באוגוסט 2008) משפיעים לרעה על איכות החינוך הניתן לילדים. ברצועה. בעוד שנוכחות התלמידים עומדת על 98%, גם בבתי"ס הממשלתיים וגם באלה של אונר"א, קיים מחסור בכיתות, נייר לספרי לימוד, מים זורמים וחומרי בניין הנחוצים לתיקון נזקי

- בעיות נפשיות ארוכות-טווח כתוצאה מטרומה והעדר ביטחון מתמשך;
- התפרצות שלשולים כתוצאה מנושאי מחלות במים ובמזון;
- הידרדרות איטית בכריאות ובמצב התזונה, בעיקר בקרב נשים וילדים, עקב ירידה בתנאים הסוציו-אקונומיים, בביטחון התזונתי ובאיכות הטיפול הרפואי.

הערכה נפרדת על טיפול חירום ביולדות וביולדים נערכה ע"י קרן האו"ם לאוכלוסייה (UNFPA) בין ה-14 ל-24 בפברואר. הערכה זו, שטרם פורסמה, מסכמת הערכות ראשוניות מהירות שערכה UNFPA בנושא שירותי הטיפול ביולדות במהלך 22 ימי הלחימה, על פיהן חלה בתקופה זו עלייה במספר ההפלות ומקרי מוות אצל ילודים. מממצאים ראשוניים של הדוח המסכם עולה הצורך בצמצום הפערים בין בתי החולים למרפאות לטיפול ראשוני, באמצעות הגברת התקשורת ושיפור מערכות המידע.

ב-26 בפברואר פרסמה אונר"א את הגיליון השלישי של הבולטין לאפידימיוגיה ברצועת עזה, לתקופה שבין 15-9 בפברואר 2009. לצורך זה נוטרו יותר מ-80% מתושבי רצועת עזה (869,000) שהשתמשו בשירותי הבריאות של אונר"א ב-2008. בין ההתפתחויות העיקריות המדווחות - עלייה הדרגתית במספר הפניות ליעוץ רפואי ומגמת ירידה בכמות השלשולים החריפים.

מחסה

הושקו תוכניות לסיוע כספי לעקורים

מקלטי החירום של אונר"א, שסיפקו במהלך הלחימה מחסה ל-51,000 עקורים, התרוקנו לקראת סוף החודש, להוציא 25 בני אדם שנשארו באחד המקלטים. במהלך שהותם קיבלו החוסים מים, ארוחות חמות מזרנים ושמיכות, וכשעזבו קיבלה כל משפחה 600 ש"ח עבור דמי שכירות לחודש אחד, וזכאותם לעזרה נוספת נבדקה ע"י אונר"א ותוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP). בתקופת בדיקת הזכאות סייעו מספר ארגונים לעקורים במתן חומרים לתיקונים ארעיים (יריעות פלסטיק), שמיכות, מזרנים, כלי מטבח וערכות הגיינה.

בתחילת פברואר חתמו הרשות הפלסטינית ו-UNDP על הסכם לחלוקת 50 מיליון דולר כסיוע כספי, במסגרת תכנית תמיכה מקדמית להתאוששות רצועת עזה. בשלב הראשון יחולקו 20.3 מיליון דולר במהלך שלושה חודשים,



על פי דוח של ה-NGO ההולנדי "ילדי מלחמה", כ-6000 ילדים פלסטיניים, אחדים מהם בני 12, נעצרו ע"י הרשויות הישראליות מאז ספטמבר 2000. הדוח, המתבסס על המשפט הבינלאומי ההומניטרי ועל המשפט הבינלאומי לזכויות אדם טוען כי ההתנהגות הישראלית לילדים פלסטיניים אינה עומדת בסטנדרטים הבינלאומיים. הדוח מציג את הדרכים בהן ישראל מספקת יותר הגנה לילדים ישראלים המסתבכים עם החוק (והכפופים למערכת החוק הישראלית), מאשר לילדים פלסטיניים בגדה המערבית (הכפופים לפקודת החוק הצבאי). הדוח מציג גם מספר יוזמות סיוע, מטעם המגזר האזרחי והרשות הפלסטינית, המכוונות לילדים אסירים וילדים שהשתחררו ממאסר. היוזמות כוללות, בין השאר: עזרה משפטית, הגנה ותוכניות שיקום.

מימון

מימון: CAP, מגבית החירום למען עזה והקרן לסיוע הומניטרי (HRF)

עד סוף פברואר הובטחו 233 מיליון דולר לפרויקטים המשופרים של התכנית לסיוע הומניטרי CAP 2009, מתוך 875 מיליון דולר הנדרשים לצורך פרויקטים בגדה המערבית ולסיוע חירום לרצועת עזה. נכון להיום הושג מימון בגובה 27%, אך מגזרים מסוימים, כגון חקלאות והגנה, קיבלו סיוע מועט או לא קיבלו כלל סיוע מתרומות, דבר המעורר דאגה. מגבית החירום למען עזה, שמסגרתה 613 מיליון דולר (הושקה ב-2 בפברואר), קיבלה עד כה 26% מהתקציבים שביקשה. הכסף יופנה בעיקר לפרויקטים בתחומי המזון והמחסה.

במהלך פברואר אישרה הקרן לסיוע הומניטרי (HRF) שלוש תוכניות חירום ברצועת עזה, בעלות כוללת של 489.736 מיליון דולר – שתיים לפעולות פסיכו-סוציאליות ואחת לביטחון תזונתי. כעת מוצתה הקרן עד לקבלת תרומות חדשות. שני פרויקטים שעמדו בקריטריונים של HRF ממתינים לאישור.

הערות סיום

1. כולל המבנה שהרסו הבעלים כדי לחסוך את התשלום שגובה העירייה כאשר היא מבצעת את ההריסה.
2. מאיר מרגלית, "אין כמו בבית: הריסת בתים במזרח ירושלים", הוועד הישראלי נגד הריסת בתים, מרץ 2007, עמ' 16.
3. לפרטים על התהליך ראו: מרגלית, "אין כמו בבית: הריסת בתים במזרח ירושלים", הוועד הישראלי נגד הריסת בתים, מרץ 2007; כמו כן, ראו: בצלם, http://btselem.org/english/Planning_and_Building/Index.asp
4. שם.
5. המספר המופיע הוא צירוף מספרים שהופיעו במסמכים רשמיים, לתקופה שבין ינואר לאוגוסט 2008, יחד עם מספר הריסות הבתים שתיעדה OCHA ברבעון האחרון ב-2008. המספרים הרשמיים של הריסות בתים ניתנו ל"בצלם" במסגרת חוק חופש המידע <http://www.btselem.org/english>
6. מספר העקורים - "בצלם". ראו: <http://www.btselem.org/English>
7. עמוס הראל, "ישראל מתכננת הקמת פרוזדורים בגדה המערבית על קרקעות שנויות במחלוקת", הארץ, 1 בפברואר 2009.
8. הנתונים ממעבר ארז כוללים רק את החוצים מרצועת עזה לישראל.

התשתיות בכתייה"ס. עדויות למצוקת המערכת נכון לסוף פברואר: כ-4,500 תלמידים ב-6 בתי"ס ממשלתיים שניזקו קשה נאלצו לעבור זמנית לבתי"ס חלופיים, וכ-60% מתלמידי בתייה"ס של אונר"א לומדים ללא ספרי הלימוד הדרושים, נכון לסוף פברואר.

פינוי תחמושת נפל

תחמושת נפל (UXO) פונתה מ-37 בתי"ס של הרשות הפלסטינית ומארבעה בתי"ס של אונר"א, בעזרת קבוצת הסיוע לטיפול במקשים. ב-9 בפברואר פונו והושמדו כדורי זרחן לבן, שנמצאו ע"י תלמידי ב"ס בתל אל הווא ברצועת עזה. מספר ארגונים פתחו במערכות להגברת מודעות, שנועדו להזהיר ילדים מפני הסכנות הכרוכות במגע בתחמושת שלא התפוצצה.

מים מזוהמים מהווים סכנה בריאותית לילדים

לכ-28,000 ילדים ברצועת עזה אין גישה למים זורמים ול-56,000 ילדים נוספים יש גישה למים זורמים רק אחת ל-7-10 ימים. מבדיקות מים שנערכו לאחרונה עולה כי מי הברז ברצועת עזה אינם ראויים לשתיה. 45 מתוך 248 דגימות המים שנבדקו החודש היו מזוהמות, בעיקר באזורי צפון הרצועה ועזה.⁶¹ למרות הירידה, שדווחה ע"י אונר"א, במספר מקרי השלשולים החריפים אצל ילדים (ראה סעיף "בריאות") הדאגה לילדים מתחת לגיל שלוש עדיין רבה.

עלייה משמעותית במספר מאסרי ילדים ב-2009

נכון ל-28 בפברואר, מוחזקים 400 ילדים פלסטיניים במתקני שירות בתי הסוהר הישראלי. זו עליה קלה לעומת ינואר (398 ילדים עצורים). שישה מתוכם מוחזקים במעצר מנהלי, ללא כתב אישום או משפט, מאז ה-5 בינואר. מספר הילדים הכלואים בחודש פברואר 2009 גבוה ממספרם בכל אחד מחודשי 2008, כולל מאי (337), ומכל אחד מהחודשים מאז אוגוסט 2006 (391).

הדאגה לילדים במעצר נובעת לא רק מעצם פגיעותם כילדים, אלא גם מהשאלה אם נשמרת זכותם להליך הוגן במערכת בתי המשפט הצבאיים הישראליים. בין המקרים מעוררי הדאגה: שפיטה וענישה של נערים בני 16 ו-17 כאילו היו בוגרים; גישה מוגבלת לעורכי דין, בעיקר בזמן החקירה; שפיטת ילדים בבתי דין צבאיים במקום בבתי משפט לנוער; עונשי מאסר ארוכים על עבירות כגון ייחודי אבנים וטיפול נוקשה בילדים במהלך שלבי המעצר, החקירה והמאסר.



מעקב הומניטרי

השטח הפלסטיני הכבוש

9. מועצת התיאום של הסקטור הפלסטיני הפרטי ברצועת עזה: דוח מקדמי - מצב וצרכים אחרי המלחמה. 25 בפברואר 2009. ההערכות המלאות יתפרסמו בעוד שבועיים, לאחר עריכת הדוח המקדמי.
10. הערכת ההשפעה של מבצע עופרת יצוקה: אומדן הפסדים ישירים לחקלאות ברצועת עזה בין 27 בדצמבר 2008 ל-18 בינואר 2009. בתוספת 88.2 מיליון דולר של הפסדים לא ישירים, על פי אומדן משרד החקלאות, סך הכל ההפסדים לסקטור החקלאי מגיע ל-268.2 מיליון דולר.
11. עבד אל נאסר מעדי, השפעות המלחמה על הדייג ברצועת עזה, ינואר 2009.
12. התנועה ב"אזור החיץ" אסורה ע"י הרשויות הישראליות. על פי הסכמי אוסלו זכאים הפלסטינים למרחב דייג בטווח 20 מיילים ימיים מקו החוף של עזה. הטווח עליו הוסכם בהתחייבויות ברטיני ב-2002 הוא 12 מיילים ימיים. לפני המבצע הצבאי יכלו הדייגים להגיע עד לטווח של שישה מיילים ימיים מהחוף. כיום מותרת הגישה רק עד לטווח של שלושה מיילים ימיים.
13. קרן המטבע הבינלאומית. מסגרת מקרוכלכלית ופיסקלית לגדה המערבית ולעזה: סקירת שלישית. 25 בפברואר 2009.
14. הדוח המלא זמין באתר: <http://www.who.int/hac/crises/en>
15. למידע נוסף ראה: <http://www.btselem.org/english>
16. בין ה-1 ל-21 בפברואר אספה המעבדה לכריאות הציבור, של משרד הבריאות בעזה, 248 דגימות מים מבארות, רשת צינורות המים ומתקני טיהור ברחבי רצועת עזה.

הארגונים הבאים, בהם סוכנויות א"ם, ארגונים בינלאומיים, וארגונים המעורבים בארגון קבוצות עבודה סיפקו מידע לדו"ח:
 United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Program (UNDP), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Program (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence of Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG) and members of the Temporary International Mechanism. (TIM).

**לקבלת מידע נוסף אנא צרו קשר עם מר יחזקאל ליין
 טלפון 582 9962 - 02 דוא"ל: lein@un.org**